

Meningokok Aşıları

Bilmeniz Gerekenler

1. Meningokok hastalığı nedir?

Meningokok hastalığı ciddi bir bakteriyel hastalıktır. Amerika Birleşik Devletlerinde 2-18 yaş arasında görülen bakteriyel menenjitlerin en önemli etkenidir. Menenjit beyin ve omuriliği çevreleyen zarların enfeksiyonudur.

Meningokok hastalığı ayrıca kanda enfeksiyona da neden olabilir.

Amerika Birleşik Devletlerinde her yıl yaklaşık 1000-1200 kişi meningokok hastalığına yakalanmaktadır. Antibiyotiklerle tedaviye rağmen bu kişilerin % 10-15 i ölmektedir. Yaşayanların diğer bir % 11-19 u da kollarını veya bacaklarını kaybetmekte, sağır olmakta, sinir sistemleriyle ilgili problemleri çıkmakta, zeka geriliğine yakalanmakta, havale geçirmekte veya felç olmaktadır.

Herkes meningokok hastalığına yakalanabilir. Fakat en çok 1 yaş altındaki süt çocuklarında ve 16-21 yaşlarda görülür. Dalağı olmayanlar gibi bazı özel tıbbi durumlardaki çocukların hastalığa yakalanma riski daha yüksektir. Üniversiteye yeni başlayıp yurtlarda yaşayanlarda da risk yüksektir.

Meningokok enfeksiyonları penisilin gibi ilaçlarla tedavi edilebilir. Halâ hastalığa yakalanan birçok kişi ölmektedir ve birçokları da tüm yaşamları boyunca etkilenmektedirler. Bu nedenlerle meningokok aşılarının kullanımıyla hastalığın önlenmesi yüksek risk altındaki kişiler için önemlidir.

2. Meningokok aşısı

ABD de 2 çeşit meningokok aşısı vardır:
- Konjüge meningokok aşısı (MCV4) 55 yaş altındaki kişiler için önerilen aşıdır.
- 1970 den beri var olan Polisakkarid meningokok aşısı (MPSV4) 55 yaş üstü kişiler için lisanslı tek aşıdır.

Her 2 aşı da meningokok hastalığının 4 tipini önleyebilir. Bunlar ABD de en çok görülen 3 tipten 2 sini ve Afrika'daki epidemilerin sorumlusu olan 1 tipi kapsar. Meningokok aşısının hastalığı önleyemediği tipleri de vardır.

3. Meningokok aşısı kime ve ne zaman yapılmalıdır?

Rutin Aşılama

11-18 yaşları arasındaki adölesanlara ilk dozu 11-12 yaşlarda ve rapeli 16 yaşta olmak üzere iki doz MCV4 aşısı önerilmektedir.

HIV enfeksiyonu olan adölesanlara 3 doz aşı yapılmalı: 11 veya 12 yaşta 2 ay arayla 2 doz ve 16 yaşta rapel.

İlk doz (veya seri) 13-15 yaşlarda yapıldıysa rapel 16-18 yaşlarda yapılmalıdır. İlk doz (veya seri) 16. yaş gününden sonra yapıldıysa rapel gerekmez.

Artmış risk altındaki kişiler:

- Üniversiteye yeni başlayıp yurtlarda yaşayanlar.
- Meningokok bakterisiyle rutin olarak karşılaşan laboratuvar personeli.
- A.B.D. ordusuna yeni katılanlar.
- Dünyanın Afrika gibi meningokok hastalığının yaygın görüldüğü bölgelerinde yaşayan veya buralara seyahat edecek kişiler.
- Dalağında harabiyet olan kişiler veya dalağı alınanlar.
- Kalıcı kompleman eksikliği (bir bağışıklık sistemi hastalığı) olan kişiler.
- Bir salgın sırasında menejitte teması olmuş kişiler.

Yeterli korunma için 9-23 aylık çocuklar ve bazı özel tıbbi durumları olan kişilere 2 doz aşı yapılmalıdır. Doktorunuza doz sayısı ve zamanlamasını ve rapel ihtiyacınızı sorunuz.

9 ay ve 55 yaş arasındakıbu gruptaki kişiler için uygun aşı MCV4 dür. MPSV4 55 yaşdan büyük erişkinler için kullanılabilir.

U.S. Department of
Health and Human Services
Centers for Disease
Control and Prevention

4. Bazı kişilere meningokok aşısı yapılmamalıdır veya beklemelidirler

- MCV4 veya MPSV4 aşularından birinin daha önceki bir dozuna karşı ciddi (yaşamı tehdit eden) alerjik reaksiyon gelişen kişilere başka bir doz uygulanmamalıdır.
- Herhangi bir aşının bileşenlerine karşı ciddi (yaşamı tehdit eden) alerjik reaksiyon gelişen kişilere aşı yapılmamalıdır. *Bu durumu doktorunuza söyleyin.*
- Aşının planlandığı zamanda orta derecede veya ciddi hastalıkları olanlar iyileşinceye kadar beklemelidirler. Doktorunuza durumunuzu söyleyin. Hafif hastalığı olanlar aşularını yaptırabilirler.
- Meningokok aşuları hamile kadınlara yapılabilir. Ancak MCV4 yeni bir aşıdır ve hamile kadınlar üzerinde MPSV4 aşısının ki kadar çalışma yoktur. Bu nedenle zorunlu olmadıkça kullanılmamalıdır. MCV4 üreticileri hamile iken aşılanan kadınlar için ayrı kayıtlar tutmaktalar.

Orak hücre anemili çocuklar veya dalağı çalışmayan çocuklar haricindekilere meningokok aşuları diğer aşularla aynı anda yapılabilir.

5. Meningokok aşularının riskleri nelerdir?

Her zaman, bir aşının ilaçlar gibi şiddetli alerjik reaksiyonlara neden olabileceği bilinmelidir. Ancak meningokok aşısının ciddi yan etkilere veya ölüme neden olma riski oldukça düşüktür.

Aşırı takiben baş dönmesi, bayılma veya seğirme veya havale geçirmeye benzer hareketler olabilir. Daha çok ergenlerde görülen bu durumlar düşme ve yaralanmalarla sonuçlanabilir. Baş dönmesi oluyorsa bu yaralanmaları önlemek için aşı sonrası 15 dakika kadar bir yere oturmak veya uzanmak faydalı olabilir.

Küçük problemler

Meningokok aşısı yapılan kişilerin yaklaşık yarısında aşı yapılan yerde kızarıklık veya ağrı gibi hafif yan etkiler görülür

Bu problemler olursa 1-2 gün sürer ve geçerler. MPSV4 e göre bunlar MCV4 sonrası daha çok görülürler Aşı yapılanların küçük bir yüzdesinde hafif ateş çıkar.

Ciddi problemler

Aşıdan birkaç dakika sonrasında birkaç saat sonrasına kadar görülebilen ciddi alerjik reaksiyonlar çok nadirdir.

Meningococcal-Turkish 10/14/11
Translation provided by Mustafa Kozanoglu, MD,
Dogus Child Healthcare Center, Adana, Turkey

6. Orta veya şiddetli bir reaksiyonda neler olur ve ne yapılmalıdır?

Nelere bakmalıyım?

Ciddi alerjik reaksiyon veya yüksek ateş gibi olağandışı her durum. Ciddi bir alerjik reaksiyon aşıdan hemen sonraki 1 saat içinde olur. Belirtileri solunum sıkıntısı, halsizlik, seste boğukluk veya wheezing, kalbin hızlı atması, deride kabarıklıklar, solukluk, veya boğazda şişlik olabilir.

Ne yapmalıyım?

- Bir doktor çağırın veya hemen aşı yapılan kişiyi doktora götürün.
- Doktorunuza ne olduğunu, ne zaman olduğunu ve aşının uygulandığı zamanı söyleyin.
- Sağlık biriminizden Aşı Yan Etki Rapor Sistemi'nin (VAERS) formunu doldurmalarını isteyin veya kendiniz www.vaers.hhs.gov sitesinden doldurun veya **1-800-822-7967** nolu telefonda VAERS'i arayın.

VAERS tıbbi danışmanlık hizmeti vermez.

7. Ulusal Aşı Zararları Giderme Programı

Aşıya bağlı zarar görenlerin tıbbi bakım giderlerini ödemelerine yardımcı olacak bir federal program (NVICP) 1986 da oluşturulmuştur. Başvuruda bulunmak ve National Vaccine Injury Compensation Program hakkında ayrıntılı bilgi almak isteyenler **1-800-338-2382** yi arayabilir veya web sitelerini <http://www.hrsa.gov/vaccinecompensation> ziyaret edebilir.

8. Daha çok bilgiyi nereden alabilirim?

- Doktorunuz size aşı prospektüslerini verebilir veya diğer bilgi kaynaklarını önerebilir.
- Mahalli veya eyalet sağlık birimlerinin aşılama programlarını arayın.
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC) ile temas kurun:
 - **1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO)**
 - CDC'nin web sitesini www.cdc.gov/vaccines ziyaret edin.

Vaccine Information Statement (Interim) – Turkish
Meningokok Aşuları
10/14/2011